

بسم الله الرحمن الرحيم

سازوکار تدوین برنامه درسی بین‌المللی مبتنی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

با تأکید بر اشتراکات آموزشی به‌ویژه مسائل تربیتی، اخلاقی و معنوی

تدوین و طرح پیشنهادی: محمد بنائیان سفید دکترا تخصصی برنامه ریزی درسی

مقدمه:

تدوین برنامه درسی بین‌المللی با اتکا به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران، فرصتی است برای تبادل فرهنگی و ارائه الگوی تربیتی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی-ایرانی در عرصه جهانی. این سازوکار با شناسایی و تأکید بر اشتراکات فطری و اخلاقی میان ملل مختلف، درصدد ایجاد پل ارتباطی میان فرهنگ‌ها و تعمیق مفاهیم تربیتی مشترک است.

مبانی نظری و اصول حاکم

۱. اصالت مبانی دینی، اخلاقی و فرهنگی:

- حفظ چارچوب‌های، مبانی، اصول و ارزشی سند تحول بنیادین به عنوان اساس کار
- بهره‌گیری از مفاهیم جهان‌شمول دینی و اخلاقی

۲. توجه به مشترکات فطری بشری: حقیقت جویی، نیکی طلبی، زیبایی شناسی، دین‌شناختی، و خلاقیت نوآوری

• تأکید بر ارزش‌های مشترک انسانی مانند عدالت، صداقت، احترام و نوع‌دوستی و حقوق انسانی

• استفاده از زبان گفت‌وگوی بین‌المللی و اجتناب از اصطلاحات خاص فرهنگی

۳. انعطاف‌پذیری فرهنگی:

• قابلیت تطبیق با فرهنگ‌های مختلف بدون تقلیل محتوای اصلی

• طراحی ماژولار برای امکان بومی‌سازی در کشورهای مختلف

اهداف کلان

۱. معرفی الگوی تربیتی ایرانی-اسلامی در عرصه بین‌المللی

۲. ایجاد زمینه برای گفت‌وگوی تمدن‌ها از مجرای آموزش و فرهنگ

۳. تقویت نقش‌آفرینی ایران در تولید محتوای آموزشی جهانی با توجه به سوابق تمدنی و دانشگاهی

۴. توسعه دیپلماسی آموزشی، مبتنی بر ارزش‌های مشترک

سازوکار اجرایی

مرحله اول: تشکیل کارگروه بین‌المللی تدوین سند مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و سند تحول بنیادین

• تشکیل شورای علمی متشکل از:

- صاحب‌نظران حوزه تعلیم و تربیت اسلامی

- متخصصان مطالعات برنامه درسی بین‌المللی

- نمایندگان کشورهای علاقه‌مند

- کارشناسان زبان و انتقال

مرحله دوم: شناسایی و استخراج مشترکات

• مطالعه تطبیقی اسناد تربیتی کشورهای مختلف

• شناسایی نقاط مشترک در:

- ارزش‌های اخلاقی پایه

- مهارت‌های زندگی و سبک زندگی

- حقوق متقابل انسانی

- پرورش بعد معنوی

مرحله سوم: طراحی ساختار برنامه درسی

• طراحی سرفصل‌های اصلی:

۱. رشد اخلاقی و تربیتی

۲. مهارت‌های زندگی اجتماعی

۳. پرورش تفکر انتقادی

۴. تربیت معنوی و درون‌گرایی

۵. مسئولیت‌پذیری اجتماعی

مرحله چهارم: تولید محتوای آموزشی

• تألیف کتب درسی با ویژگی‌های:

- بهره‌گیری از داستان‌ها و حکایت‌های جهانی

- استفاده از مثال‌های قابل درک برای فرهنگ‌های مختلف

- طراحی فعالیت‌های گروهی بین‌فرهنگی

- ارائه تمرین‌های عملی مشترک

مرحله پنجم: آموزش مربیان بین‌المللی

• طراحی دوره‌های تربیت مدرس برای:

- آشنایی با فلسفه برنامه درسی و بین‌المللی

- تسلط بر روش‌های تدریس بین‌فرهنگی

- توانایی مدیریت کلاس‌های چندفرهنگی و چند رسانه‌ای

محتوای برنامه درسی

درس اول: "اخلاق جهانی": فضیلت‌های اخلاقی و اخلاق کاربردی

• مفاهیم پایه: راستگویی، امانتداری، احترام، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی

• فعالیت‌های یادگیری: مطالعه موردی، ایفای نقش

درس دوم: "مسئولیت‌های اجتماعی"

• مفاهیم: حقوق شهروندی، حفاظت از محیط زیست، مشارکت اجتماعی و ارتباط با اتسانها.

• پروژه‌های عملی: ابتکارات اجتماعی و ایده‌یابی

درس سوم: "پرورش معنویت"

• مفاهیم: خودشناسی، آرامش درونی، توجه به ماوراءالطبیعه

- تمرین‌ها: مراقبه، درون‌نگری

درس چهارم: "مهارت‌های زندگی"

- مفاهیم: حل مسئله، تصمیم‌گیری، مدیریت هیجان

- کارگاه‌های عملی: یادگیری مبتنی بر سناریو

شیوه‌های اجرا و ارزشیابی

۱. اجرای پایلوت در کشورهای علاقه‌مند:

- انتخاب مدارس کشورهای اسلامی و دوستدار ایران

- اجرای تدریجی با نظارت کارشناسان ایرانی

۲. ایجاد سامانه آموزش مجازی:

- تولید محتوای دیجیتال چندزبانه

- برگزاری وبینارهای بین‌المللی

۳. نظام ارزشیابی ترکیبی:

- سنجش کمی: آزمون‌های استاندارد

- سنجش کیفی: پوشه کار، مشاهده

- ارزشیابی فرآیندمحور

نهادهای مسئول

۱. وزارت آموزش و پرورش:

- دبیرخانه دائمی برنامه

- تأمین منابع انسانی

۲. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی:

- تولید محتوای علمی

• نظارت کیفی

۳. وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی:

• ایجاد روابط با کشورهای هدف

• تسهیل‌گری دیپلماتیک

۴. دانشگاه‌های بین‌المللی:

• همکاری‌های علمی

• اعتبارسنجی محتوایی

۵. شورای عالی انقلاب فرهنگی:

• تدوین سند

• تصویب سند به عنوان قانون بالا دستی

۶. مدیریت عالی حوزه علمیه:

• تطبیق سند با مبانی، اصول و ارزش‌های اسلامی و انقلابی

۷. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی:

• تامین منابع مالی

• تصویب قوانین مورد نیاز

• نظارت مستمر بر جریان تدوین سند بین‌المللی

زمان‌بندی اجرا

فاز اول (۶ ماهه): مطالعات تطبیقی و طراحی چارچوب

فاز دوم (۱ ساله): تولید محتوای پایه و آموزش مدرسان

فاز سوم (۲ ساله): اجرای پایلوت در ۵ کشور

فاز چهارم (مداوم): توسعه و گسترش برنامه

پایش و بهبود مستمر

- تشکیل کمیته علمی بین‌المللی
- برگزاری نشست‌های سالانه بازنگري
- ایجاد سامانه دریافت بازخورد
- انتشار گزارش سالانه عملکرد

این سازوکار با بهره‌گیری از ظرفیت‌های سند تحول بنیادین و توجه به مشترکات انسانی، می‌تواند الگوی مؤثری برای تعامل تربیتی با جهان ارائه دهد.